

Läkemedelsförmånsnämnden

INKOM

2006 -04- 25

Datum
2006-04-18Läkemedelsförmånsnämnden
D.nr ..... 454/2006 .....

Läkemedelsindustriföreningen, LIF
Box 17608
118 92 Stockholm

Kopia till Socialdepartementet för kännedom

Trovärdighetens pris (Bengt Lindqvist, LIF, 2006)

Nedan följer ett gemensamt yttrande avseende rubricerad utredning från Socialstyrelsen, Statens beredning för medicinsk utvärdering, Läkemedelsverket och Läkemedelsförmånsnämnden.

Allmänna synpunkter

Precis som Bengt Lindqvist påpekar är det naturligtvis brukarorganisationerna själva som bestämmer om sin verksamhet och med vem man vill samarbeta. Det är emellertid angeläget att brukarorganisationerna tar frågan om hur deras trovärdighet kan påverkas negativt av samarbete med läkemedelsföretag på största allvar. I de fall sådant samarbete leder till osäkerhet om vems budskap brukarorganisationerna egentligen för fram är det något som i allra högsta grad kan påverka hur dessa organisationers synpunkter värderas.

Vi delar utredarens uppfattning att öppenhet och insyn är det mest effektiva sättet att skapa förtroende. Vi anser därför att det är mycket viktigt att såväl läkemedelsföretagen som brukarorganisationerna tar sitt ansvar för att säkerställa att alla samarbeten och relationer mellan läkemedelsföretag och brukarorganisationer redovisas öppet. Denna redovisning ska innefatta samarbetets parter, form samt omfattning och den ska göras lätt tillgänglig för den som önskar ta del av den.

Vi välkomnar att LIF utarbetat etiska riktlinjer med sanktionsmöjligheter samt öppnat en samarbetsdatabas som är tillgänglig på LIF:s hemsida. Av utredningen framgår dock att riktlinjerna inte följs och att de behöver stramas upp. Vidare framkommer att endast en bråkdel av samarbetsavtalen registreras i databasen.

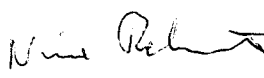
5. Förslag och rekommendationer

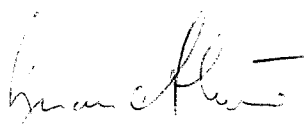
Nedan redovisas våra synpunkter på några av utredningens förslag. Vi anser att:

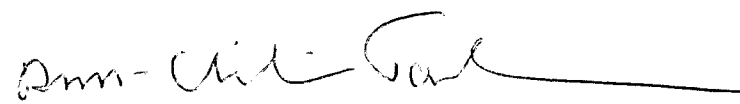
- LIF och företagen bör säkerställa att de etiska reglerna följs. Vi stödjer också utredarens förslag att information till samarbetsdatabasen bör vara obligatorisk.
- ett partsammansatt forum och en årlig konferens kring samarbetet bör inrättas i enlighet med utredarens förslag.
- ett avtal om samarbete mellan HSO och LIF skulle kunna tydliggöra för alla parter vilka regler som gäller.
- alla brukarorganisationer bör redovisa eventuella samarbetsprojekt i sin årsberättelse och på sin hemsida i enlighet med utredarens förslag.
- utredningens uppfattning om vikten av brukarinflytande i olika samhällsorgan kan understödjas. Vi kommer i dessa sammanhang att ställa krav på att de representanter för brukarorganisationer som vill samarbeta med oss undertecknar en deklaration beträffande eventuella relationer med läkemedelsindustrin som vi gemensamt kommer att utarbeta.
- förslaget om ett tillägg till förordningarna om statsbidrag är mycket intressant och att krav på redovisning av ekonomiskt stöd, samt eventuella ytterligare kriterier för statsbidrag, bör utredas närmare.
- det vore angeläget med en fortsatt diskussion kring den fråga som utredaren initierat om en fond för att stärka konsumenternas ställning och en sådan fonds finansiering.

Separata bilagor från Socialstyrelsen och Statens beredning för medicinsk utvärdering bifogas.

Kjell Asplund
Generaldirektör
Socialstyrelsen

Nina Rehnqvist
~~Generaldirektör~~
Statens beredning för medicinsk utvärdering

Gunnar Alvan
Generaldirektör
Läkemedelsverket

Ann-Christin Tauberman
Generaldirektör
Läkemedelsförmånsnämnden

Bilaga från Socialstyrelsen

Komplettering till avsnitt 2.6 Socialstyrelsen

Socialstyrelsen är tillsynsmyndighet för hälso- och sjukvården. Socialstyrelsen har förutom uppdraget att fördela statsbidrag till handikapp- och pensionärsorganisationer ett uppdrag att följa, utvärdera och återrapportera läkemedelsanvändningen till regeringen. En bedömning av kostnaderna för läkemedelsförmånen år 2005-2009 visar på kostnadsökningar mellan 0,1-3 procent årligen. För 2006 uppskattas kostnaderna för läkemedelsförmånen uppgå till 18,4 miljarder kronor och för 2009 till 19,9 miljarder kronor. Bedömningen av kostnadsutvecklingen gäller under förutsättning att reglerna för läkemedelsförmånen inte ändras.

Vidare har Socialstyrelsen i uppdrag att utarbeta evidensbaserade riktlinjer för vård och behandling av sjukdomar som rör många människor och tar omfattande samhällsresurser i anspråk. De Nationella Riktlinjerna består av; medicinska och hälsoekonomiska faktadokument, ett beslutsstödsdokument för underlag till resursfördelning som baseras på prioritering av hela vårdkedjan i respektive sjukdomsgrupp - rekommendationerna innebär också ställningstagande till vad som inte ska göras och vad som bara ska utföras inom ramen för forskning och utveckling. Förutom detta innehåller Nationella Riktlinjer också kvalitetsindikatorer som mäter vårdens process, struktur och resultat samt ekonomiska och organisatoriska konsekvenser.

Syftet med de Nationella Riktlinjerna är att utveckla och förbättra vården. Hälso- och sjukvårdens verksamheter ska bedrivas med stöd av kunskap om vilka metoder och tekniker som är mest effektiva, både ur patientens synvinkel och ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Socialstyrelsen har inrättat en rådgivande nämnd i handikappolitiska frågor. Ordförande i nämnden är från verksamheten. Vidare finns representanter för Hjälpmedelsinstitutet, Synskadades Riksförbund, HSO och Socialstyrelsen.

Om den statliga bidragsgivningen

Syftet med statsbidraget till handikapporganisationerna är att stödja dessa i arbetet för full delaktighet och jämlikhet i samhället för personer med funktionshinder. Det handlar således om stöd till organisationernas demokratiska och intressepolitiska arbete. Socialstyrelsen delar utredarens allmänna uppfattning om vikten av att de ställningstaganden som tas och den information som lämnas från organisationerna är trovärdig och endast bygger på medlemmarnas behov och intressen.

Socialstyrelsen fördelar statsbidrag till handikapporganisationer och pensionärsorganisationer enligt särskilda förordningar. Organisationerna ska i samband med den årliga ansökan skicka in redovisning av föregående års verksamhet och ekonomi. Statsbidragets storlek påverkas inte av de övriga intäkter en organisation har.

Syftet med utredarens förslag att genom tillägg i förordningarna ålägga handikapp- och pensionärsorganisationer att redovisa ekonomiskt stöd från näringslivet framgår inte klart. Det kan givetvis tolkas som att detta skulle bidra till att skapa den öppenhet och transparens som utredaren anser ska eftersträvas i samarbetet mellan organisationerna och läkemedelsföretagen. Socialstyrelsen ser ett stort värde i en sådan ökad öppenhet. Förslaget kan emellertid

också tolkas som att tillägget i förordningarna medför att Socialstyrelsen får en kontrollfunktion, fast det inte sägs ut av utredaren, att kontrollera att läkemedelsföretagens bidrag inte går till kärnverksamhet, att bidragen inte blir för stora i förhållande till övrig verksamhet etc. En sådan kontrollfunktion kan ifrågasättas. I vart fall bör förslaget konsekvenser vad gäller Socialstyrelsens roll i detta hänseende ytterligare utredas.

Bilaga från Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU)

En sakupplysning angående SBU i Bengt Lindqvists utredning är felaktig. På sidan 16 anges att: 'SBU har inget brukarråd.' SBU har haft ett så kallat lekmannaråd sedan år 1994, som har sammanträtt regelbundet och lämnat synpunkter på verksamheten.